Bevezetés – Alapfogalmak

A programozás alapjai I.

Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszék Farkas Balázs, Fiala Péter, Vitéz András, Zsóka Zoltán

2020. szeptember 7.

Tartalom

- 1 Bevezetés
 - Bemutatkozás
 - Miről lesz szó
 - Követelmények
- 2 Alapfogalmak
 - Az imperatív programozási paradigma
 - Az algoritmus

- Az adat konstansok és változók
- Kifejezések
- Programnyelvek
- 3 C nyelvi alapok
 - Történet
 - Az első program
 - Változók
 - Beolvasás

Bevezetés

Bemutatkozás

- BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar
 - Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszék
- Fiala Péter tárgyfelelős, előadó
 - email: fiala@hit.bme.hu
 - szoba: IE433
 - Tel: 06 1 463 2543
- Vitéz András előadó
 - email: vitez@hit.bme.hu
- A tárgy honlapja: https://edu.vik.bme.hu

Tárgyunk a BSc képzésben

Informatika II

Informatika I

Digitális technika II

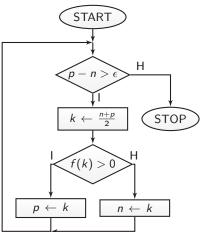
A programozás alapjai II

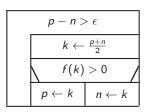
Digitális technika I

A programozás alapjai I

A Számítástudomány alapjai

 Az algoritmikus gondolkodás és strukturált programszervezés alapjait

A C programozási nyelvet

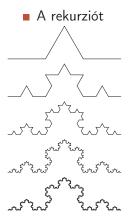
```
/* Helloworld.c -- Az első program */
  #include <stdio.h> /* printf-hez */
3
  /* A főprogram */
  int main()
6
    printf("Szia, világ!\n"); /* Kiírás */
    return 0;
9
```


- Vektoralgoritmusokat
 - Eldöntés
 - Keresés
 - Kiválasztás
 - Rendezés

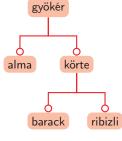
A fájlkezelést

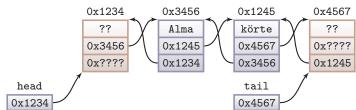

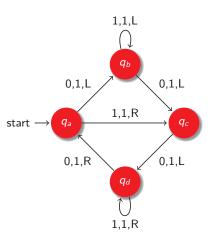
fig/rekurzio.png

- Dinamikus adatszerkezeteket
 - Fák
 - Listák
 - Vermek
 - Prioritásos sorok

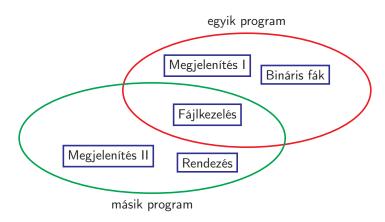

Az állapotgépeket és az eseményvezérelt programozást

A moduláris programozást

- Jelenlét
 - Előadáson
 - Tantermi gyakorlaton (70%) mi ellenőrizzük
 - Laborgyakorlaton (70%) mi ellenőrizzük

Már az első héten is megtartjuk mindhárom foglalkozást!

- Jelenlét
 - Előadáson
 - Tantermi gyakorlaton (70%) mi ellenőrizzük
 - Laborgyakorlaton (70%) mi ellenőrizzük

Már az első héten is megtartjuk mindhárom foglalkozást!

- Számonkérések
 - hat (3 · 2) kis ZH a tantermi gyakorlatokon
 - két nagy ZH
 - beugrók a laborgyakorlatokon
- Házi feladat

Kis 7H-k

- (3 · 2) kis ZH a tantermi gyakorlatokon, előre meghirdetett időpontokban $(1\ 2)\ (3\ 4)\ (5\ 6)$
- mindegyiken 10 pont szerezhető, páronként csak a jobb számít
- követelmény: páronként min. 4 pont

■ Kis ZH-k

- (3·2) kis ZH a tantermi gyakorlatokon, előre meghirdetett időpontokban (1 2) (3 4) (5 6)
- mindegyiken 10 pont szerezhető, páronként csak a jobb számít
- követelmény: páronként min. 4 pont
- Nagy ZH-k
 - 2 nagy ZH előre meghirdetett időpontokban
 - papíron
 - mindegyiken 40 pont szerezhető
 - követelmény: összesen min. 40 pont
 - pótlás: egyetlen pótZH-val

- Házi feladat
 - Az ismeretek készségszintű megértését és alkalmazását elősegítő házi feladat, amely átfogja az adatszerkezet-tervezést, az algoritmizálást, az implementálást, a tesztelést és a dokumentálást.
 - Beadás:
 - feladat pontosítása (7. hét)
 - 2 adatszerkezet és algoritmusok (11. hét)
 - 3 program és dokumentáció (13. hét)
 - Értékelés részletei a tantárgyi adatlapon
- Az elfogadott házi feladat előfeltétele a félévi jegy megszerzésének

Szorgalmasaknak

- Szorgalmi feladatokból kétféle van
 - Laborvezetők által kiadott feladatok
 - Az labor órai anyaghoz kapcsolódó további feladatok
 - Beadás a Moodle rendszerben
 - A laborvezető értékeli és jelez vissza
 - A laborvezető összesen 3 pontot adhat, ami beleszámít a jegybe

Szorgalmasaknak

- Szorgalmi feladatokból kétféle van
 - Laborvezetők által kiadott feladatok
 - Az labor órai anyaghoz kapcsolódó további feladatok
 - Beadás a Moodle rendszerben
 - A laborvezető értékeli és jelez vissza
 - A laborvezető összesen 3 pontot adhat, ami beleszámít a jegybe
 - IMSc-szorgalmi feladatok
 - Beadás egy erre kijelölt felületen (később pontosítjuk)
 - Összesen 4 feladat, mindegyikért 5 IMSc pont kapható

Szorgalmasaknak

- Szorgalmi feladatokból kétféle van
 - 1 Laborvezetők által kiadott feladatok
 - Az labor órai anyaghoz kapcsolódó további feladatok
 - Beadás a Moodle rendszerben
 - A laborvezető értékeli és jelez vissza
 - A laborvezető összesen 3 pontot adhat, ami beleszámít a jegybe
 - IMSc-szorgalmi feladatok
 - Beadás egy erre kijelölt felületen (később pontosítjuk)
 - Összesen 4 feladat, mindegyikért 5 IMSc pont kapható
- IMSc pontok szerezhetők a nagyzárthelyiken (6+6 pont)
- IMSc pontok szerezhetők a nagy házi feladat részletesebb és időben történő kidolgozásával (3 pont)

2. fejezet

Alapfogalmak

Hogy készítsek tojásrántottát?

Forró olajban piríts meg kevés szalonnát Üss bele három tojást

Hogy készítsek tojásrántottát?

```
Forró olajban piríts meg kevés szalonnát
Üss bele három tojást
```

Hogy pirítsak meg forró olajban kevés szalonnát?

Hogy készítsek tojásrántottát?

```
Forró olajban piríts meg kevés szalonnát
Üss bele három tojást
. . .
```

Hogy pirítsak meg forró olajban kevés szalonnát?

```
Végy egy serpenyőt
Tedd a tűzhelyre
Önts bele kevés olajat
Forrald fel
Tégy bele kevés szalonnát
Várj, míg megpirul
```

Hogy készítsek tojásrántottát?

```
Forró olajban piríts meg kevés szalonnát
Üss bele három tojást
. . .
```

Hogy pirítsak meg forró olajban kevés szalonnát?

```
Végy egy serpenyőt
Tedd a tűzhelyre
Önts bele kevés olajat
Forrald fel
Tégy bele kevés szalonnát
Várj, míg megpirul
```

Hogy forralom fel az olajat?

Hogy készítsek tojásrántottát?

```
Forró olajban piríts meg kevés szalonnát
Üss bele három tojást
. . .
```

Hogy pirítsak meg forró olajban kevés szalonnát?

```
Végy egy serpenyőt
Tedd a tűzhelyre
Önts bele kevés olajat
Forrald fel
Tégy bele kevés szalonnát
Várj, míg megpirul
```

Hogy forralom fel az olajat?

```
Gyújts alá
Várj kicsit
Forró az olaj?
Ha nem, ugorj vissza a 2. sorra
```

Programozás

Megmondjuk a gépnek, hogy mit csináljon

Programozás

Megmondjuk a gépnek, hogy mit csináljon

Programozási paradigmák

Azok az elvek, amik alapján a programot elkészítjük

- Imperatív programozás
- Funkcionális programozás
- Objektum-orientált programozás
- stb...

Megmondjuk a gépnek, hogy mit csináljon

Programozási paradigmák

Azok az elvek, amik alapján a programot elkészítjük

- Imperatív programozás ← Ezt tanuljuk mi
- Funkcionális programozás
- Objektum-orientált programozás
- stb...

Imperatív programozás

Lépésről lépésre előírjuk, hogy a gép mit csináljon

Programozás

Megmondjuk a gépnek, hogy mit csináljon

Programozási paradigmák

Azok az elvek, amik alapján a programot elkészítjük

- Imperatív programozás ← Ezt tanuljuk mi
- Funkcionális programozás
- Objektum-orientált programozás
- stb...

Imperatív programozás

Lépésről lépésre előírjuk, hogy a gép mit csináljon

egy algoritmus megfogalmazásával

A programozás folyamata

A félév folyamán mindig ezt fogjuk csinálni:

A félév folyamán mindig ezt fogjuk csinálni:

1 Megfogalmazunk egy feladatot

A félév folyamán mindig ezt fogjuk csinálni:

- 1 Megfogalmazunk egy feladatot
- 2 A megoldáshoz kitalálunk egy algoritmust

A félév folyamán mindig ezt fogjuk csinálni:

- Megfogalmazunk egy feladatot
- A megoldáshoz kitalálunk egy algoritmust
- Elkészítjük a programot kódoljuk az algoritmust

Ugyanaz kicsit bővebben:

1 Megfogalmazunk egy feladatot

- Megfogalmazunk egy feladatot
- Megadjuk a pontos specifikációt

- Megfogalmazunk egy feladatot
- Megadjuk a pontos specifikációt
- 3 Adatszerkezetet választunk a probléma modellezéséhez

- Megfogalmazunk egy feladatot
- Megadjuk a pontos specifikációt
- 3 Adatszerkezetet választunk a probléma modellezéséhez
- 4 A megoldáshoz kitalálunk egy algoritmust

- Megfogalmazunk egy feladatot
- Megadjuk a pontos specifikációt
- 3 Adatszerkezetet választunk a probléma modellezéséhez
- 4 A megoldáshoz kitalálunk egy algoritmust
- 5 Keresünk egy hatékony programnyelvet a kódoláshoz

- Megfogalmazunk egy feladatot
- Megadiuk a pontos specifikációt
- 3 Adatszerkezetet választunk a probléma modellezéséhez
- A megoldáshoz kitalálunk egy algoritmust
- Keresünk egy hatékony programnyelvet a kódoláshoz
- 6 Kódoljuk az algoritmust

- Megfogalmazunk egy feladatot
- Megadiuk a pontos specifikációt
- 3 Adatszerkezetet választunk a probléma modellezéséhez
- A megoldáshoz kitalálunk egy algoritmust
- Keresünk egy hatékony programnyelvet a kódoláshoz
- 6 Kódoljuk az algoritmust
- Teszteljük a programot

- Megfogalmazunk egy feladatot
- Megadiuk a pontos specifikációt
- 3 Adatszerkezetet választunk a probléma modellezéséhez
- 4 A megoldáshoz kitalálunk egy algoritmust
- Mi idén kizárólag C-ben programozunk
- 6 Kódoljuk az algoritmust
- Teszteljük a programot

Algoritmus (módszer)

Algoritmus (módszer)

Gépiesen végrehajtható lépések véges sorozata, amely elvezet a megoldáshoz

Kódolás előtt meggyőződünk róla, hogy

Algoritmus (módszer)

- Kódolás előtt meggyőződünk róla, hogy
 - helyes tényleg azt oldja meg, amit szeretnénk

Algoritmus (módszer)

- Kódolás előtt meggyőződünk róla, hogy
 - helyes tényleg azt oldja meg, amit szeretnénk
 - teljes minden lehetséges esetben megoldja

Algoritmus (módszer)

- Kódolás előtt meggyőződünk róla, hogy
 - helyes tényleg azt oldja meg, amit szeretnénk
 - teljes minden lehetséges esetben megoldja
 - véges véges sok lépésben befejeződik

Algoritmus (módszer)

- Kódolás előtt meggyőződünk róla, hogy
 - helyes tényleg azt oldja meg, amit szeretnénk
 - teljes minden lehetséges esetben megoldja
 - véges véges sok lépésben befejeződik
- Nem elég kipróbálni, bizonyítani is kell!

■ Feladat: Határozzuk meg az n szám köbgyökét!

- Feladat: Határozzuk meg az n szám köbgyökét!
- Megoldás: Osszuk el *n*-et néggyel!

- Feladat: Határozzuk meg az n szám köbgyökét!
- Megoldás: Osszuk el n-et néggyel!
- Tesztek:

- Feladat: Határozzuk meg az n szám köbgyökét!
- Megoldás: Osszuk el n-et néggyel!
- Tesztek:

1
$$n = 8$$
, $n/4 = 2$, $2 \cdot 2 \cdot 2 = 8$

- Feladat: Határozzuk meg az n szám köbgyökét!
- Megoldás: Osszuk el n-et néggyel!
- Tesztek:
 - 1 n = 8, n/4 = 2, $2 \cdot 2 \cdot 2 = 8$
 - n = -8, n/4 = -2, $(-2) \cdot (-2) \cdot (-2) = -8$

- Feladat: Határozzuk meg az n szám köbgyökét!
- Megoldás: Osszuk el n-et néggyel!
- Tesztek:
 - 1 n = 8, n/4 = 2, $2 \cdot 2 \cdot 2 = 8$
 - n = -8, n/4 = -2, $(-2) \cdot (-2) \cdot (-2) = -8$
 - 3 n = 64, n/4 = 16, $16 \cdot 16 \cdot 16 = 4092 \neq 64$

- Feladat: Határozzuk meg az n szám köbgyökét!
- Megoldás: Osszuk el n-et néggyel!
- Tesztek:

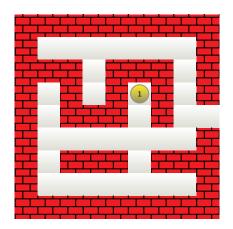
1
$$n = 8$$
, $n/4 = 2$, $2 \cdot 2 \cdot 2 = 8$

2
$$n = -8$$
, $n/4 = -2$, $(-2) \cdot (-2) \cdot (-2) = -8$

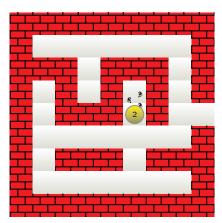
3
$$n = 64$$
, $n/4 = 16$, $16 \cdot 16 \cdot 16 = 4092 \neq 64$

Az algoritmus nem helyes

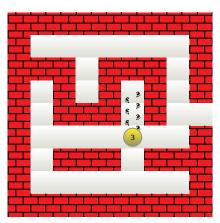
Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból

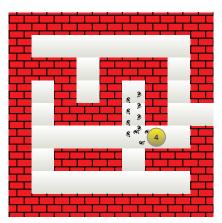
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

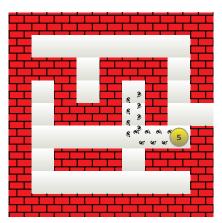
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

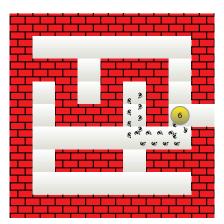
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

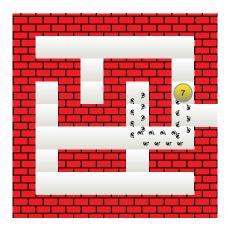
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

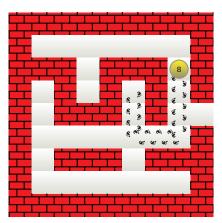
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

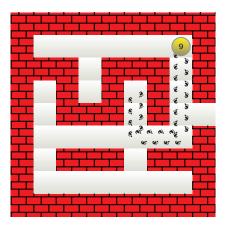
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

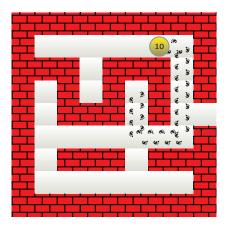
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

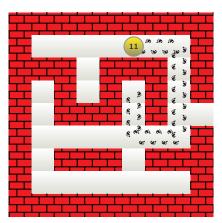
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

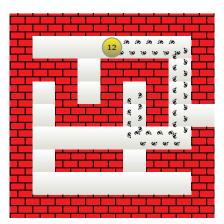
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

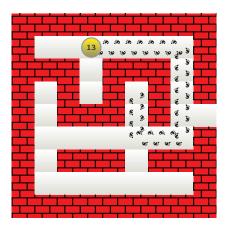
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

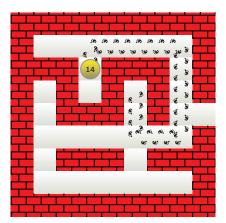
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

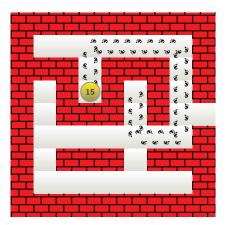
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

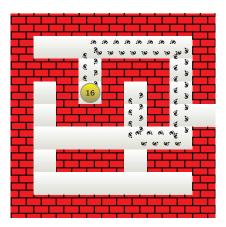
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

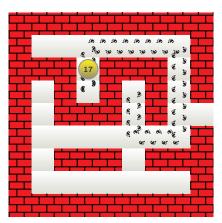
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

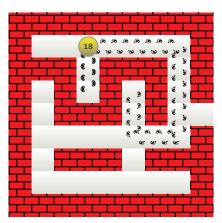
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

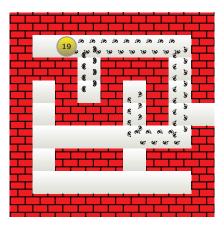
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

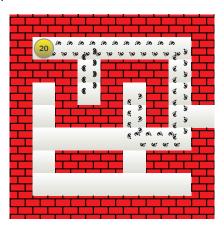
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

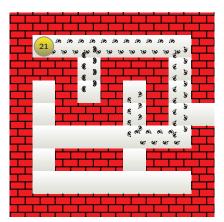
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

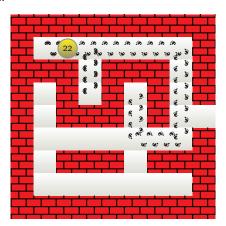
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

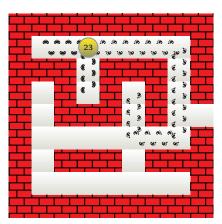

Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból

 Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

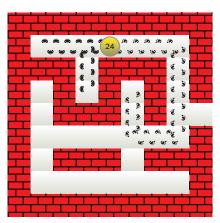

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

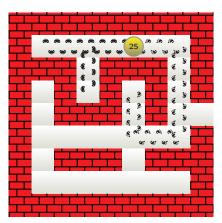

25 / 52

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

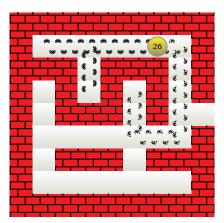

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

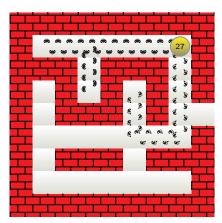

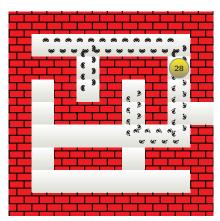
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

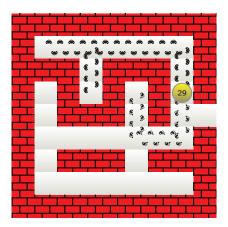
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

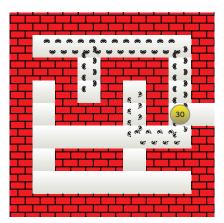
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

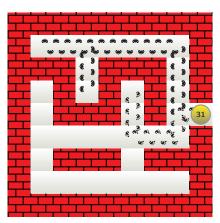

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

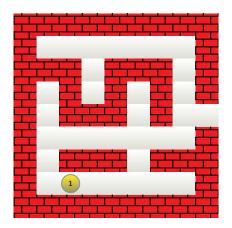

25 / 52

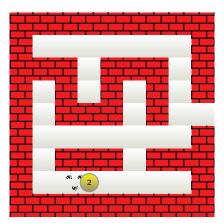
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

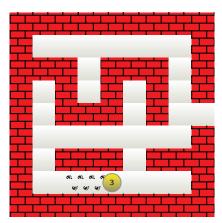
Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból

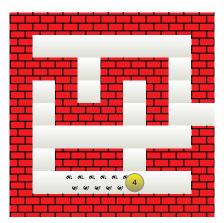
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

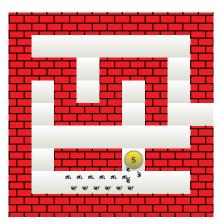

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

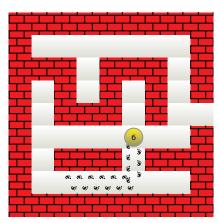

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

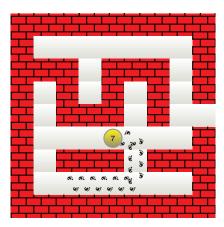

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

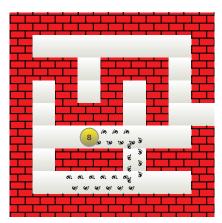

Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból

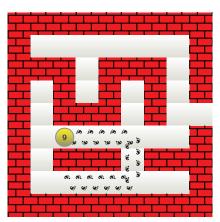
 Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

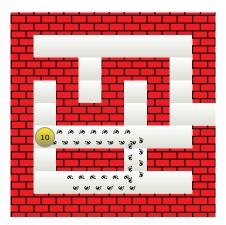
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

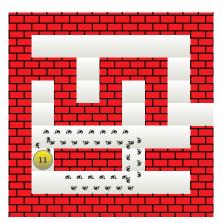
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

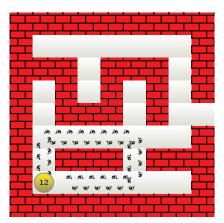
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

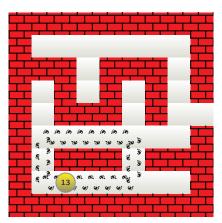
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

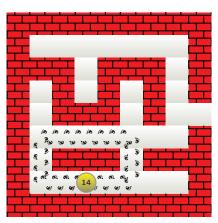

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

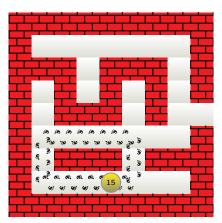

26 / 52

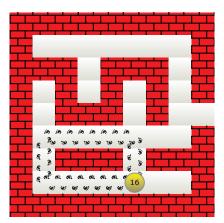
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

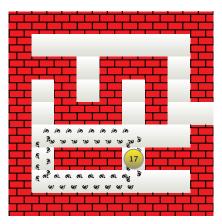
- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

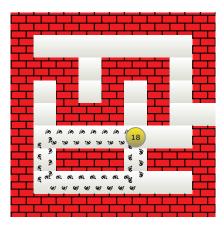

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

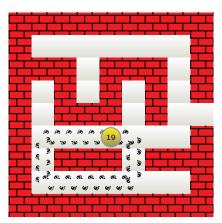
Algoritmusok

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

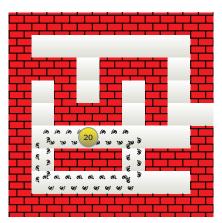

Algoritmusok

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

- Feladat: Meneküljünk ki a sötét labirintusból
- Megoldás: Bal vállunkat a falnak nyomva haladjunk, míg ki nem érünk.

 Attól, mert az algoritmus helyes, teljes és véges, még nem biztos, hogy kezelhető

- Attól, mert az algoritmus helyes, teljes és véges, még nem biztos, hogy kezelhető
- Fontos, hogy gyakorlatilag is véges legyen, vagyis
 - kivárható idő alatt lefusson
 - ésszerű mennyiségű adattal dolgozzon

Isten algoritmusa Adjuk meg azt a legkisebb lépésszámot, melyre igaz, hogy legfeljebb annyi forgatással a Rubik-kocka tetszőleges kezdőállapotból kirakható.

Isten algoritmusa Adjuk meg azt a legkisebb lépésszámot, melyre igaz, hogy legfeljebb annyi forgatással a Rubik-kocka tetszőleges kezdőállapotból kirakható.

21 626 001 637 244 900 000 feldolgozandó állapot

Isten algoritmusa Adjuk meg azt a legkisebb lépésszámot, melyre igaz, hogy legfeljebb annyi forgatással a Rubik-kocka tetszőleges kezdőállapotból kirakható.

- 21 626 001 637 244 900 000 feldolgozandó állapot
- Ha másodpercenként 1 000 000-t dolgozunk fel, 685 756 évig tart.

Isten algoritmusa Adjuk meg azt a legkisebb lépésszámot, melyre

igaz, hogy legfeljebb annyi forgatással a Rubik-kocka tetszőleges kezdőállapotból kirakható.

- 21 626 001 637 244 900 000 feldolgozandó állapot
- Ha másodpercenként 1 000 000-t dolgozunk fel, 685 756 évig tart.
- Az emberiség eddigi története < 10 000 év

 Algoritmusok nyelvfüggetlen leírási módja a pszeudokód (álkód)

Algoritmusok leírása

- Algoritmusok nyelvfüggetlen leírási módja a pszeudokód (álkód)
- természetes nyelven, de precízen megfogalmazott utasítássorozat

Algoritmusok leírása

- Algoritmusok nyelvfüggetlen leírási módja a pszeudokód (álkód)
- természetes nyelven, de precízen megfogalmazott utasítássorozat

```
Végy egy serpenyőt
Tedd a tűzhelyre
Önts bele kevés olajat
Gyújts alá
Várj kicsit
Forró az olaj?
Ha nem, ugorj vissza az 5. sorra
Tégy bele kevés szalonnát
Várj, míg megpirul
Üss bele három tojást
```

Algoritmusok grafikus ábrázolásának eszköze a folyamatábra

- Algoritmusok grafikus ábrázolásának eszköze a folyamatábra
- Egybemenetű és egykimenetű program folyamatábrája START és STOP elemek között helyezkedik el

Algoritmusok leírása

- Algoritmusok grafikus ábrázolásának eszköze a folyamatábra
- Egybemenetű és egykimenetű program folyamatábrája START és STOP elemek között helyezkedik el

A folyamatábra az alábbi elemekből épül fel

- Algoritmusok grafikus ábrázolásának eszköze a folyamatábra
- Egybemenetű és egykimenetű program folyamatábrája START és STOP elemek között helyezkedik el

A folyamatábra az alábbi elemekből épül fel

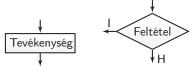

Algoritmusok leírása

- Algoritmusok grafikus ábrázolásának eszköze a folyamatábra
- Egybemenetű és egykimenetű program folyamatábrája START és STOP elemek között helyezkedik el

A folyamatábra az alábbi elemekből épül fel

tevékenység

feltételes elágazás

Algoritmusok leírása

- Algoritmusok grafikus ábrázolásának eszköze a folyamatábra
- Egybemenetű és egykimenetű program folyamatábrája START és STOP elemek között helyezkedik el

A folyamatábra az alábbi elemekből épül fel

Adjuk meg a forralás algoritmusának folyamatábráját

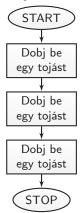
Adjuk meg a forralás algoritmusának folyamatábráját

■ Hogyan dobunk be három tojást?

Hogyan dobunk be három tojást?

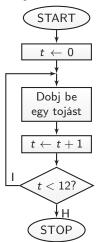

■ Hogyan dobunk be 12 tojást?

- Hogyan dobunk be 12 tojást?
- Jelölje t a már bedobott tojások számát!

- Hogyan dobunk be 12 tojást?
- Jelölje t a már bedobott tojások számát!

Az algoritmus adatokon, adatokkal dolgozik

Az algoritmus adatokon, adatokkal dolgozik

Adat

Az adat minden, amit a külvilágból számítógépünkben leképezve tárolunk

Az algoritmus adatokon, adatokkal dolgozik

Adat

Az adat minden, amit a külvilágból számítógépünkben leképezve tárolunk

- Az adatnak van
 - típusa (szám, betű, szín, . . .)
 - értéke

Az algoritmus adatokon, adatokkal dolgozik

Adat

Az adat minden, amit a külvilágból számítógépünkben leképezve tárolunk

- Az adatnak van
 - típusa (szám, betű, szín, ...)
 - értéke
- A típus meghatározza
 - az adat értékkészletét.
 - és az adaton végezhető műveleteket

típus	értékek	műveletek
szám	$0, -1, e, \pi, \dots$	összeadás, kivonás,,
		összehasonlítás, rendezés

típus	értékek	műveletek
szám	$0, -1, e, \pi, \dots$	összeadás, kivonás,, összehasonlítás, rendezés
betű	a, A, b, γ ,	összehasonlítás, rendezés

típus	értékek	műveletek
szám	$0, -1, e, \pi, \dots$	összeadás, kivonás,, összehasonlítás, rendezés
betű	a, A, b, γ ,	összehasonlítás, rendezés
logikai	{igaz, hamis}	tagadás, konjunkció (ÉS), diszjunkció (VAGY)

típus	értékek	műveletek
szám	$0, -1, e, \pi, \dots$	összeadás, kivonás,, összehasonlítás, rendezés
betű	a, A, b, γ ,	összehasonlítás, rendezés
logikai	{igaz, hamis}	tagadás, konjunkció (ÉS), diszjunkció (VAGY)
szín	piros, kék,	összehasonlítás

típus	értékek	műveletek
szám	$0, -1, e, \pi, \dots$	összeadás, kivonás,, összehasonlítás, rendezés
betű	a, A, b, γ ,	összehasonlítás, rendezés
logikai	{igaz, hamis}	tagadás, konjunkció (ÉS), diszjunkció (VAGY)
szín	piros, kék,	összehasonlítás
hőmérséklet	hideg, meleg, forró,	összehasonlítás, rendezés

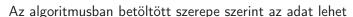
Állandók és változók

Az algoritmusban betöltött szerepe szerint az adat lehet

■ állandó (konstans)

- állandó (konstans)
 - értéke nem változik az algoritmus futása során pl. a fenti példában 12 (a bedobandó tojások száma)

- állandó (konstans)
 - értéke nem változik az algoritmus futása során pl. a fenti példában 12 (a bedobandó tojások száma)
- változó

- állandó (konstans)
 - értéke nem változik az algoritmus futása során pl. a fenti példában 12 (a bedobandó tojások száma)
- változó
 - azonosítóval jelöljük (pl. t)

- állandó (konstans)
 - értéke nem változik az algoritmus futása során pl. a fenti példában 12 (a bedobandó tojások száma)
- változó
 - azonosítóval jelöljük (pl. t)
 - értéke műveletekben felhasználható (olvasás), pl t < 12?

- állandó (konstans)
 - értéke nem változik az algoritmus futása során pl. a fenti példában 12 (a bedobandó tojások száma)
- változó
 - azonosítóval jelöljük (pl. t)
 - értéke műveletekben felhasználható (olvasás), pl t < 12?
 - értéke frissíthető (értékadás, írás), pl. $t \leftarrow 0$

- állandó (konstans)
 - értéke nem változik az algoritmus futása során pl. a fenti példában 12 (a bedobandó tojások száma)
- változó
 - azonosítóval jelöljük (pl. t)
 - értéke műveletekben felhasználható (olvasás), pl t < 12?
 - értéke frissíthető (értékadás, írás), pl. $t \leftarrow 0$
- Az állandó típusa a megjelenési formából kiderül

- állandó (konstans)
 - értéke nem változik az algoritmus futása során pl. a fenti példában 12 (a bedobandó tojások száma)
- változó
 - azonosítóval jelöljük (pl. t)
 - értéke műveletekben felhasználható (olvasás), pl t < 12?
 - értéke frissíthető (értékadás, írás), pl. $t \leftarrow 0$
- Az állandó típusa a megjelenési formából kiderül
- A változó típusát mindig külön meg kell adni (deklaráció). pl. "Jelölje t a bedobott tojások számát"

Kifejezés

Kifejezés

Állandókból és változókból a megfelelő műveletek (operációk) alkalmazásával kifejezések képezhetőek

A kifejezés kiértékelhető, típusa és értéke van.

<u>Kifejezés</u>

- A kifejezés kiértékelhető, típusa és értéke van.
- A műveleteket operátorok határozzák meg, melyek az operandusokon dolgoznak

<u>Kifejezés</u>

- A kifejezés kiértékelhető, típusa és értéke van.
- A műveleteket operátorok határozzák meg, melyek az operandusokon dolgoznak
- Kifejezés példák

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2+3	szám	5	

<u>Kifejezés</u>

- A kifejezés kiértékelhető, típusa és értéke van.
- A műveleteket operátorok határozzák meg, melyek az operandusokon dolgoznak
- Kifejezés példák

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2+3	szám	5	
— <i>а</i>	szám	-3	ha $a = 3$

Kifejezés

- A kifejezés kiértékelhető, típusa és értéke van.
- A műveleteket operátorok határozzák meg, melyek az operandusokon dolgoznak
- Kifejezés példák

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2+3	szám	5	
-a	szám	-3	ha <i>a</i> = 3
2*(a-2)	szám	2	ha $a = 3$

<u>Kifejezés</u>

- A kifejezés kiértékelhető, típusa és értéke van.
- A műveleteket operátorok határozzák meg, melyek az operandusokon dolgoznak
- Kifejezés példák

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2+3	szám	5	
<i>−a</i>	szám	-3	ha $a = 3$
2*(a-2)	szám	2	ha $a = 3$
igaz ÉS hamis	logikai	hamis	

■ Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

■ Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2 < 3	logikai	igaz	

■ Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2 < 3	logikai	igaz	
$(a-2) \neq 8$	logikai	igaz	ha $a = 3$

 Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2 < 3	logikai	igaz	_
$(a-2) \neq 8$	logikai	igaz	ha $a = 3$

 Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2 < 3	logikai	igaz	_
$(a-2) \neq 8$	logikai	igaz	ha $a = 3$

kifejezés	hiba
3/	diadikus (bináris) operátor (/) egy operandussal

 Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2 < 3	logikai	igaz	_
$(a-2) \neq 8$	logikai	igaz	ha $a = 3$

kifejezés	hiba
3/	diadikus (bináris) operátor (/) egy operandussal
piros < 2	szín < szám

 Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2 < 3	logikai	igaz	_
$(a-2) \neq 8$	logikai	igaz	ha $a = 3$

kifejezés	hiba
3/	diadikus (bináris) operátor (/) egy operandussal
piros < 2	szín < szám
3 · hideg	szám · hőmérséklet

 Kifejezések típusa nem feltétlenül egyezik meg az operandusok (összetevők) típusával. Vegyes kifejezések:

kifejezés	típus	érték	megjegyzés
2 < 3	logikai	igaz	_
$(a-2) \neq 8$	logikai	igaz	ha $a=3$

3/ diadikus (bináris) operátor (/) egy operandussal	kifejezés	hiba
/ / / 03 1	3/	diadikus (bináris) operátor (/) egy operandussal
piros < 2 szín < szám	piros < 2	szín < szám
3 · hideg szám · hőmérséklet	3 · hideg	szám · hőmérséklet
(2 < 3) + 5 logikai + szám	(2 < 3) + 5	logikai + szám

Programnyelvek

Programozási nyelv

Számítógéppel értelmezhető matematikai formalizmus

Programnyelvek

Programozási nyelv

Számítógéppel értelmezhető matematikai formalizmus

■ Hasonlít a beszélt nyelvekhez, hogy könnyen érthető legyen, és egyszerűen tudjunk fogalmazni

Programnyelvek

Programozási nyelv

Számítógéppel értelmezhető matematikai formalizmus

- Hasonlít a beszélt nyelvekhez, hogy könnyen érthető legyen, és egyszerűen tudjunk fogalmazni
- Szűk szókincs, szigorú nyelvtan (szintaxis)

Szintaktikai (nyelvtani) hiba (syntax error)

- Szintaktikai (nyelvtani) hiba (syntax error)
 - helytelenül használjuk a programnyelv szabályait, a program értelmezhetetlen, végrehajthatatlan

- Szintaktikai (nyelvtani) hiba (syntax error)
 - helytelenül használjuk a programnyelv szabályait, a program értelmezhetetlen, végrehajthatatlan
 - A szintaktikai hiba hamar kideriil

- Szintaktikai (nyelvtani) hiba (syntax error)
 - helytelenül használjuk a programnyelv szabályait, a program értelmezhetetlen, végrehajthatatlan
 - A szintaktikai hiba hamar kideriil
 - általában egyszerűen, gyorsan javítható.

- Szintaktikai (nyelvtani) hiba (syntax error)
 - helytelenül használjuk a programnyelv szabályait, a program értelmezhetetlen, végrehajthatatlan
 - A szintaktikai hiba hamar kideriil
 - általában egyszerűen, gyorsan javítható.
- Szemantikai (értelmezési) hiba (semantic error)

- Szintaktikai (nyelvtani) hiba (syntax error)
 - helytelenül használjuk a programnyelv szabályait, a program értelmezhetetlen, végrehajthatatlan
 - A szintaktikai hiba hamar kideriil
 - általában egyszerűen, gyorsan javítható.
- Szemantikai (értelmezési) hiba (semantic error)
 - A program végrehajtható, lefut, de nem azt csinálja, amit specifikáltunk

- helytelenül használjuk a programnyelv szabályait, a program értelmezhetetlen, végrehajthatatlan
- A szintaktikai hiba hamar kiderül
- általában egyszerűen, gyorsan javítható.
- Szemantikai (értelmezési) hiba (semantic error)
 - A program végrehajtható, lefut, de nem azt csinálja, amit specifikáltunk
 - A szemantikai hiba sokszor nehezen érhető tetten, nehezen reprodukálható, nehéz javítani.

- Szintaktikai (nyelvtani) hiba (syntax error)
 - helytelenül használjuk a programnyelv szabályait, a program értelmezhetetlen, végrehajthatatlan
 - A szintaktikai hiba hamar kiderül
 - általában egyszerűen, gyorsan javítható.
- Szemantikai (értelmezési) hiba (semantic error)
 - A program végrehajtható, lefut, de nem azt csinálja, amit specifikáltunk
 - A szemantikai hiba sokszor nehezen érhető tetten, nehezen reprodukálható, nehéz javítani.
 - A programtesztelés szakma.

3. fejezet

C nyelvi alapok

A C nyelv rövid története

- 1972: Fejlesztés kezdete az AT&T Bell Labsban UNIX kernel nagy része C-ben készült
- 1978: K&R C − Brian Kernigham, Dennis Ritchie: The C Programming Language
- 1989: Szabványosítás: ANSI X3.159-1989
- 1999: C99-szabvány:
 új adattípusok (komplex)
 nemzetközi karakterkódolás
 változó méretű tömbök

. . .

 2007-: C1X szabvány, 2011-ben C11 C++ kompatibilitás többszálú programok

. . .

A C főbb tulajdonságai

fordított nyelv

A C főbb tulajdonságai

fordított nyelv

■ "kis nyelv": kevés (10) utasítás, rengeteg (>50) operátor

- , kis nyelv": kevés (10) utasítás, rengeteg (>50) operátor
- tömör szintaktika

- , kis nyelv": kevés (10) utasítás, rengeteg (>50) operátor
- tömör szintaktika
 - nehezen olvasható (ha nem figyelünk oda)

- , kis nyelv": kevés (10) utasítás, rengeteg (>50) operátor
- tömör szintaktika
 - nehezen olvasható (ha nem figyelünk oda)
 - könnyű hibát véteni

- , kis nyelv": kevés (10) utasítás, rengeteg (>50) operátor
- tömör szintaktika
 - nehezen olvasható (ha nem figyelünk oda)
 - könnyű hibát véteni
 - nehéz megtalálni

- "kis nyelv": kevés (10) utasítás, rengeteg (>50) operátor
- tömör szintaktika
 - nehezen olvasható (ha nem figyelünk oda)
 - könnyű hibát véteni
 - nehéz megtalálni
- jól optimalizálható, gyors kódot eredményez

- "kis nyelv": kevés (10) utasítás, rengeteg (>50) operátor
- tömör szintaktika
 - nehezen olvasható (ha nem figyelünk oda)
 - könnyű hibát véteni
 - nehéz megtalálni
- jól optimalizálható, gyors kódot eredményez
- jól hordozható

```
/* first.c -- Az első program */
2
  int main()
    return 0;
                                                           link
```

A minimálprogram forráskódja

```
/* first.c -- Az első program */
2
  int main()
     return 0;
                                                            link
```

A program elindul, majd befejezi a futást

```
1  /* first.c -- Az első program */
2  int main()
4  {
5   return 0;
6 } link
```

- A program elindul, majd befejezi a futást
- /* és */ között komment, a programozónak szól

- A program elindul, majd befejezi a futást
- ▼ /* és */ között komment, a programozónak szól
- int main() Így kezdődik minden C-program

```
1  /* first.c -- Az első program */
2  int main()
4  {
5   return 0;
6 }
```

- A program elindul, majd befejezi a futást
- ▼ /* és */ között komment, a programozónak szól
- int main() Így kezdődik minden C-program
 - int Main() Nem így. A C "case sensitive"

```
1  /* first.c -- Az első program */
2  int main()
4  {
5   return 0;
6 } link
```

- A program elindul, majd befejezi a futást
- ▼ /* és */ között komment, a programozónak szól
- int main() Így kezdődik minden C-program
 - int Main() Nem így. A C "case sensitive"
- { } blokk, a programtörzset zárja közre

```
/* first.c -- Az első program */
2
  int main()
     return 0;
                                                            link
```

- A program elindul, majd befejezi a futást
- /* és */ között komment, a programozónak szól
- int main() Így kezdődik minden C-program
 - int Main() Nem így. A C "case sensitive"
- { } blokk, a programtörzset zárja közre
- return 0; A program végét jelzi

...ami már csinál is valamit

```
/* Helloworld.c -- Az első program */
#include <stdio.h> /* printf-hez */

/* A főprogram */
int main()
{
    printf("Szia, világ!\n"); /* Kiírás */
    return 0;
} link
```

Fordítás és futtatás után a kimenet:

```
Szia, világ!
```

ami már csinál is valamit.

```
/* Helloworld.c -- Az első program */
  #include <stdio.h> /* printf-hez */
3
  /* A főprogram */
  int main()
    printf("Szia, világ!\n"); /* Kiírás */
    return 0;
                                                        link
```

Fordítás és futtatás után a kimenet:

```
Szia, világ!
```

#include – más C programrészek beillesztése

...ami már csinál is valamit

```
/* Helloworld.c -- Az első program */
#include <stdio.h> /* printf-hez */

/* A főprogram */
int main()
{
   printf("Szia, világ!\n"); /* Kiírás */
   return 0;
} link
```

Fordítás és futtatás után a kimenet:

Szia, világ!

- #include más C programrészek beillesztése
- printf kiírás, \n soremelés

Eggyel bonyolultabb

Egymás után kiadott utasítások

```
/* football.c -- szurkolóprogram */
  #include <stdio.h>
  int main()
5
    printf("Szódásüveget"); /* nincs újsor */
    printf(" a birónak,\n"); /* itt van */
6
    printf("hajrá, Fradi!");
    return 0:
8
                                                         link
9
```

```
Szódásüveget a bírónak,
hajrá, Fradi!
```



```
#include <stdio.h>
  int main()
3
    int num; /* num nevű egész változó dekl. */
    num = 2;  /* num <- 2 értékadás */</pre>
5
```

printf("A szám értéke: %d\n", num); /* kiírás */ num = -5; /* num <- -5 értékadás */

printf("A szám értéke: %d\n", num); /* kiírás */

```
link
A szám értéke: 2
A szám értéke: -5
```

return 0;

6

7

8 9

10

```
A szám értéke: 2
A szám értéke: -5
```

■ int num – változódeklaráció.

int (integer, egész) a típus, num az azonosító

```
#include <stdio.h>
  int main()
3
    int num; /* num nevű egész változó dekl. */
    num = 2;  /* num <- 2 értékadás */</pre>
5
  printf("A szám értéke: %d\n", num); /* kiírás */
    num = -5; /* num <- -5 értékadás */
7
   printf("A szám értéke: %d\n", num); /* kiírás */
9
   return 0;
                                                     link
10
```

```
A szám értéke: 2
A szám értéke: -5
```

- int num változódeklaráció. int (integer, egész) a típus, num az azonosító
- num = 2 értékadás, num változó felveszi a "2" kifejezés értékét

```
#include <stdio.h>
  int main()
3
   int num; /* num nevű egész változó dekl. */
    5
  printf("A szám értéke: %d\n", num); /* kiírás */
   num = -5; /* num <- -5 értékadás */
7
  printf("A szám értéke: %d\n", num); /* kiírás */
  return 0;
9
                                             link
10
```

A szám értéke: 2 A szám értéke: -5

- int num változódeklaráció. int (integer, egész) a típus, num az azonosító
- num = 2 értékadás, num változó felveszi a "2" kifejezés értékét
- printf(<formátum>, <mit>) -

<mit> kifeiezés értékének kiírása <formátum> formában

Blokk és deklaráció

Blokk szerkezete

{ <deklarációk> <utasítások> }

```
/* deklarációk */
    int num;
    /* utasítások */
    num = 2;
    printf("%d\n", num);
8
```

Blokk és deklaráció

Deklaráció szerkezete

```
<tipusnév> <azonosító> [ = <kezdeti érték>] opt;
```

```
/* inicializálatlan */
int n:
int number_of_dogs = 2; /* inicializalt */
```

- n értéke kezdetben memóriaszemét.
- number_of_dogs értéke kezdetben 2


```
/* square.c -- szám négyzetreemelése */
  #include <stdio.h>
   int main()
     int num:
                               /* egész változó dekl. */
5
    printf("Adj meg egy egész számot: "); /* info */
6
   scanf("%d", &num);
                                    /* beolvasás */
7
     /* két kifejezés értékének kiírása */
   printf("%d négyzete: %d\n", num, num*num);
9
     return 0;
10
                                                       link
11
```

```
Adj meg egy egész számot:
8 négyzete: 64
```

```
/* square.c -- szám négyzetreemelése */
  #include <stdio.h>
  int main()
     int num:
                               /* egész változó dekl. */
5
   printf("Adj meg egy egész számot: "); /* info */
6
  scanf("%d", &num);
                                    /* beolvasás */
7
     /* két kifejezés értékének kiírása */
   printf("%d négyzete: %d\n", num, num*num);
9
     return 0;
10
                                                      link
11
```

```
Adj meg egy egész számot:
8 négyzete: 64
```

■ scanf(<formátum>, &<hova>) -<formátum> formátumú adat beolvasása a <hova> változóba

Így is lehet, az eredmény ugyanaz.

```
#include < stdio.h>
1
          int main(){int num; printf
  ("Adj meg egy egész számot: "); scanf("%d",
3
       &num); printf("%d négyzete: %d\n",
             num,num*num);return
5
                      0;}
                                                       link
6
```

Így is lehet, az eredmény ugyanaz.

```
#include < stdio.h>
1
          int main(){int num; printf
  ("Adj meg egy egész számot: "); scanf("%d",
3
       &num); printf("%d négyzete: %d\n",
             num,num*num);return
5
                      0;}
                                                       link
6
```

Persze gondoljunk az utókorra is!

Köszönöm a figyelmet.